

УДК 811.111'276.6:821.161.2-14

**Холоста О. В.,
студентка,
Національний університет «Запорізька політехніка»**

**Кузнєцова І. В.,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри «Іноземна філологія та переклад»,
Національний університет «Запорізька політехніка»**

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ПІСЕНЬ ГРУТУ QUEEN УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Переклад піснених текстів є одним з найскладніших видів художнього перекладу, оскільки поєднує вимоги до точності смислової передачі, збереження ритміки, рими, стилістичного забарвлення й культурного контексту. Особливої складності набуває переклад текстів легендарного британського гурту *Queen*, тексти якого відзначаються високим рівнем образності, міжжанровістю, алюзійністю та музичною насиченістю.

Одним із ключових аспектів якісного перекладу пісень є глибоке знання лексико-стилістичних особливостей англomовної музичної терміносистеми, яка формувалася упродовж кількох століть. Ця система є багат шаровою: вона поєднує терміни, що прийшли з європейської класичної традиції (латина, італійська, французька), з американськими

запозиченнями з блюзу, джазу, року, поп-культури, а також містить велику кількість сленгових або неформальних виразів, характерних для певного періоду чи субкультури.

Англійська музична термінологія почала формуватись ще в період Середньовіччя через запозичення з латини та французької (*melody, harmony, note*). У Ренесансі та бароко значного впливу зазнала з боку італійської музичної школи – терміни на позначення темпу, динаміки й артикуляції (*allegro, piano, crescendo, staccato, legato*) стали міжнародними.

У XIX столітті розвинулась класична концертна культура, що принесла нові жанрові поняття, такі як *nocturne, etude, prelude, sonata*. Однак справжню революцію здійснили американські жанри XX ст. – блюз, джаз, рок, поп – які сформували новий пласт термінів:

- жанрові назви: *blues, funk, rock'n'roll, soul, gospel*;
- технічна лексика: *riff, lick, jam, groove, vibe, hook, overdrive, distortion, feedback, delay, amp*;
- виконавська термінологія: *solo, improvise, bassline, drum fill, lead guitar, backing vocals*.

Багато з цих термінів мають сленгове або метафоричне походження. Наприклад, *riff* – повторюваний музичний фрагмент; *groove* – відчуття ритмічного потоку; *vibe* – емоційна атмосфера композиції; *jam* – імпровізаційна гра без чіткого сценарію.

Пісні Queen мають складну структуру: вони поєднують елементи рок-опери, прогресивного року, балади, кабаре, музичного театру. Такі композиції як *Bohemian Rhapsody, The Show Must Go On, Don't Stop Me Now* містять багаторівневу стилістику – від класичних музичних алюзій до поп-культури й іронічної гри зі словами.

У текстах часто зустрічаються:

- метафори: *killer queen, I'm a shooting star, this thing called love*;
- псевдокласичні конструкції: *rhapsody, operatic section*;
- лексика шоу-бізнесу: *show, stage, radio, band, backstage* [1, с. 24].

Перекладач стикається з необхідністю не лише передати зміст, а й відтворити ритми, ритміку, емоційний заряд. Наприклад, при перекладі рядка «*I'm a shooting star leaping through the sky*» важливо зберегти як образність, так і швидкий темп, який відображає відчуття польоту.

При адаптації англійської пісенної терміносистеми перекладачі використовують:

- транслітерацію: *jam* – джем, *groove* – грув, *solo* – соло;
- еквіваленти за значенням: *show* – шоу, *stage* – сцена, *vibe* – настрої;

- стилістичну заміну: складні метафори замінюються більш доступними образами, зрозумілими українській аудиторії. Наприклад, у пісні «*Killer Queen*» рядок «*She's a killer queen, gunpowder, gelatine*» містить алюзії на елегантну, але небезпечну жінку. Український переклад може стилістично змінити цю метафору, передаючи її як «вона – вибух краси, отрута в флаконі», адаптуючи поетичний образ до українських лексичних і культурних норм;

- культурну адаптацію: деякі алюзії трансформуються або опускаються залежно від цільової аудиторії. Наприклад, у пісні «*Bohemian Rhapsody*» згадується ім'я *Scaramouche* – персонаж італійської комедії дель арте. Для українського слухача це ім'я може бути незрозумілим, тому перекладач або залишає його без змін як екзотику (з додатковим поясненням у примітці), або адаптує контекст, підкреслюючи «гротескний образ блазня», що допомагає передати загальний емоційний настрій.

Лінгвостилістичні особливості перекладу пісень гурту *Queen* зумовлені не лише складною поетичною структурою їхніх текстів, а й специфікою англомовної музичної терміносистеми, яка формувалася під впливом різноманітних культурних, історичних і технічних факторів. Перекладач має справу не лише з мовними одиницями, а й зі стилістичними, жанровими й культурними кодами.

Етапи запозичення термінів – від латини до американського сленгу – створюють багатошарову терміносистему, яка вимагає глибокого аналізу. Пісні *Queen* виступають у цьому контексті як приклад лінгвостилістичної складності, що поєднує інтертекстуальність, багатожанровість і музику як спосіб комунікації.

Література

1. McGuire C., Plank S. *Historical Dictionary of English Music* : ca. 1400-1958. Scarecrow Press, 2011. 302 с.